

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum platnosti	od 01.09. 2016
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr. Oleššáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873

E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Školský učebný plán
Školské učebné osnovy

Predkladateľ

Názov školy : Špeciálna základná škola, Třebičska 16, Humenné

Adresa: Třebičska 16, 066 01 Humenné

IČO: 17070490

Riaditeľka školy: PaedDr. Olekšáková Helena

Zástupkyňa riaditeľky školy: PaedDr. Bicáková Iveta

Kontakty: 057/7722873
e -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Zriadovateľ

Názov: Okresný úrad Prešov

Adresa: Ul. Tarasa Ševčenka 11, 080 01 Prešov

Kontakt: 051/7462747

Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia - variant A

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Príp	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8+1	8+1	8+1	7+1	6+1	6	5	5	5	58 +5
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7	2	2	2							7 + 6
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4+1	4+1	4+1	39 + 3
	informatika						1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							4
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická /náboženská výchova						1	1	1	1	1	5
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	31+6
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	výtvarná výchova	1+1	1	1	1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	10 + 7
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	20 + 10
Základ		18	18	19	20	21	22	23	24	24	25	214
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	37
Spolu:		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Poznámky:

- Vyučovacia hodina má 45 minút.
- Predmet pracovné vyučovanie bude v 5. ročníku vyučovaný v dvojhodinových celkoch alebo ako jedna hodina a bude delený na skupiny pre chlapcov a pre dievčatá.
- Predmet telesná a športová výchova bude v 5. ročníku delený pre dievčatá a pre chlapcov

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu A – 5. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín v 5. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné + voliteľné hodiny
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	6	1	7
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti			
	rozvíjanie grafomotorických zručností			
Matematika a práca s informáciami	matematika	4		4
	informatika	1		1
Človek a príroda	vecné učenie			
	fyzika			
	chémia			
	biológia			
Človek a spoločnosť	vlastiveda	2		2
	dejepis			
	geografia			
	občianska náuka			
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova	1		1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1
	výtvarná výchova	1	1	2
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	1	3
Spolu		22	4	26

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 5. ročníku vzdelávacieho variantu A

Názov predmetu / názvy zložiek predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Slovenský jazyk	7	231
Matematika	4	132
Informatika	1	33
Vlastiveda	2	66
Etická/náboženská výchova	1	33
Pracovné vyučovanie	5	165
Hudobná výchova	1	33
Výtvarná výchova	2	66
Telesná a športová výchova	3	99
Spolu	26	858

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu sme brali do úvahy regionálnu polohu našej školy, zloženie žiakov triedy, ich stupeň postihnutia, prostredie z ktorého prichádzajú ako aj materiálo-technické vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho programu doplnili nasledovne:

5. ročník

Slovenský jazyk a literatúra - 1 hod. týždenne

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Slovenský jazyk a literatúru sme rozšírili na opakovanie a upevňovanie učiva.

Pracovné vyučovanie – 1 hod. týždenne

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od prvého ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Aby si utvrdili pracovné zručnosti a spoznali ďalšie formy pracovného zamerania, rozhodli sme sa rozšíriť tento vyučovací predmet.

Výtvarná výchova – 1 hod. týždenne

Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti a jemnú motoriku. Na základe jej rozvoja sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie. Hodina výtvarnej výchovy z časového hľadiska nepostačuje a preto sme sa rozhodli rozšíriť tento predmet o 1 hodinu.

Rekreačná telesná výchova - 1 hod. týždenne

Zdravie a príroda sú atribúty, ktorých spojenie ponúka rekreačná telesná výchova svojou rôznorodosťou možností realizácie telovýchovných aktivít a relaxácie. Preto sme sa v rámci telesnej a športovej výchovy rozhodli rozšíriť tento predmet. Žiaci formou vychádzky spoznávajú širšie okolie školy, navštevujú telovýchovné zariadenia v meste, rozširujú si vedomosti a praktické zručnosti z dopravnej výchovy, prvej pomoci a turistiky.

Učebné osnovy

5. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

CIELE

- správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach,
- poznávať obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m,
- poznávať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo,
- rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať,
- ústne tvoriť vety s danými slovami,
- písomne dopĺňať a obmieňať vety,
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.

Podstatné mená - rod a číslo. Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).

Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.

Písanie

V spojení s jazykovým vyučováním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne potreby. Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu.

Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na pravopis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania.

Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich).

Odpovede na otázky.

Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov. Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia

Reprodukcia kratších textov.

Rozprávanie

Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.

Opis

Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne).56

Formy spoločenského styku

Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne).

Napísať pozdrav a blahoželanía na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústredovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu).

Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk.

Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Rozširovanie slovnjej zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah.

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.

S pomocou učiteľa reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky.

Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.

Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.

Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)

Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W.

Grimmovci a iní).

Povesti a balady (napr. M. Ďuričková, M. Rázusová-Martáková a iní).
Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová).
Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

PROCES

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia. Literatúra odporúčaná na čítanie v 5. ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí. V slovenských rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu, čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdzajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Vyučovacie hodiny slovenského jazyka a literatúry by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

UČEBNÉ ZDROJE

E. Brestenská, M. Dobeková: Slovenský jazyk pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, E. Brestenská, M. Dobeková: Pracovný zošit so slovenského jazyka pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, A. Demianičová: Čítanka pre 5. ročník špeciálnych základných škôl. Pracovné listy k Čítanke pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, mimočítanková literatúra, encyklopédie, slovníky, časopisy

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch.

Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobí individuálnym schopnostiam žiaka.

C I E L E

- opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítovať a odčítovať prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedieť sčítovať a odčítovať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

O B S A H

ARITMETIKA

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

1. Sčítovanie a odčítovanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ.

Príklady typu:

$$34 \quad 57$$

$$\underline{23} \quad \underline{-34}$$

Sčítovanie a odčítovanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$47 \quad 82$$

$$\underline{35} \quad \underline{-35}$$

2. Riešenie slovných úloh.

Nový typ: o n viac, o n menej.

Prirodzené čísla v obore do 1000

Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.

Čítanie a písanie číslíc.

Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.

Usporiadanie čísel, číselná os.

Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Riešenie jednoduchých nerovnic postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítovanie a odčítovanie prirodzených čísel do 1000 pamäti a písomne

1. Sčítovanie a odčítovanie násobkov 100. Príklady typu: $300 + 400$, $700 - 400$.

Pričítovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100.

Príklady typu: $300 + 4$, $300 + 34$.

3. Odčítovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.

Príklady typu: $304 - 4$, $334 - 34$.

4. Ostatné príklady sčítovania a odčítovania v obore do 1000 bez prechodu cez zá

Príklady typu: $532 + 4$, $648 - 40$.

5. Precvičovanie a upevňovanie sčítovania a odčítovania v obore do 1000.

Vzťah: o n viac, o n menej.

Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.

Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.

2. Jednotka dĺžky dm, m.

- jednotka dĺžky – dm,

- meradlo s decimetrovou stupnicou,

- jednotka dĺžky – m,

- meradlo s metrovou stupnicou,

- premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).

3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky.

- meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm,

- rysovanie úsečiek danej dĺžky,

- vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.

4. Súčet dĺžok úsečiek – numericky.

Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.

5. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

PROCES

Žiakom pri sčítovaní a odčítovaní pomáhajú úlohy z prirodzeného života. Vedia pracovať v obore do 100. Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď. Žiaci pracujú s pravítkom a kružidlom.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- metódy logického postupu (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, porovnanie)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom a s využitím techniky)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (didaktické hry) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, cvičebnice, pracovné zošity, počítačové programy, didaktické obrazy, modely a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

I n f o r m a t i k a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukážkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

C I E L E

- Samostatne alebo s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne alebo s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne alebo s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- rozpoznať vhodné detské webové stránky - vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami –www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiareň

Funkcia tlačiarne.

CD

Spúšťa nie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier.

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukačné programy, komunikácia - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu. Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie informatiky je založené na poznávacom - praktickom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s myšou, klávesnicou, slúchadlami..)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Vyučovacie hodiny by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych životných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi. Z hľadiska realizačných foriem využívať hodiny v počítačovej učebni a v didaktickej učebni s využitím interaktívnej tabule.

UČEBNÉ ZDROJE

Časopisy, edukačné počítačové programy, internet , pracovné listy, prezentácie a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

Vlastiveda

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny. Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia. Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí. Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomínáme priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

CIELE

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH

Život v rodine

Vzťahy v rodine.

Deľba práce.

Rodičia a deti.

Úcta k starobe.

Povinnosti a práva členov rodiny.

Rodisko a bydlisko.

Vybavenie domácnosti

- jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výtahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,
- bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúl.

Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné

objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.

Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná.

Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.

Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne.

Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.

Orientácia na mape

Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa.

Orientácia na mape regiónu.

Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu).

Slovenská republika

Mapa SR.

Poloha.

Hlavné mesto – Bratislava.

Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy.

Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život ľudí v dávnej minulosti

Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.

Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda

Hlavné znaky života.

Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.

Živočíchy

Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.

Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.

Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.

Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.

Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavní predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: štika, sardinka; význam a ochrana rýb.

Rastliny

Spoločné znaky rastlín a živočíchov.

Charakteristické znaky rastlín.

Rozdelenie rastlín – dreviny, byliny.

Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.

Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.

Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda

Vzduch, voda, nerasty, horniny.

Voda

V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.

Vzduch

Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Pôda

Význam pôdy, typy pôd.

Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

PROCES

Na vyučovacích hodinách sa žiak učí orientovať vo vzťahoch v rodine i okolí, orientovať sa na mape, oboznamuje sa so životom v minulosti a pozorovaním a vychádzkami spoznáva živú i neživú prírodu.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie vlastivedy je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy, vychádzky
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Vyučovacie hodiny by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných **foriem** sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú, kooperačnú a individuálnu prácu so žiakmi, didaktické hry.

UČEBNÉ ZDROJE

Silvia Škultétyová a Jarmila Žišková: Učebnica vlastivedy pre 5. ročník osobitných škôl, Mgr. Silvia Škultétyová a Mgr. Jarmila Žišková: Pracovný zošit z vlastivedy pre 5. ročník špeciálnych základných škôl; Jozef Votruba :, „STOJ“ „POZOR“ „VOLNO“ chodec 3. ročník a cyklista 4. ročník ZŠ; Veľká detská encyklopédia, Atlas drevín, DVD – prírodopisné filmy, videonahrávky, internet, časopisy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospachu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

E t i c k á v ý c h o v a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto

cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiozáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebedôveru, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

C I E L E

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

O B S A H

Úvodná hodina

Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu etická výchova.

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Snažíme sa odstrániť ľahostajný výraz tváre.

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, upozorniť niekoho a pod.).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev.

Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Oboznámenie sa so spoločenskými pravidlami pri podaní ruky – kto prvý podáva ruku, v pri akých príležitostiach sa podáva ruka a pod.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponižovania seba samého.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania – orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.

Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky.

Sebaovládanie. Modelové situácie na sebaovládanie.

Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebaopoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie.

Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus, xenofóbia).

Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

PROCES

Žiakov učíme poznávať samých seba, objavovať svoju identitu, preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Prehlbujú si svoju sexuálnu identitu, uvedomujú si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom. Rozvíjame u nich pozitívny postoj k postihnutým, chorým a k iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie etickej výchovy je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo
- obrázkovým materiálom)

- inscenačné metódy, didaktické hry
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Vyučovacie hodiny by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú, kooperačnú, (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Detská literatúra, obrázky, pracovné listy, časopisy, DVD, audio nahrávky, detské omaľovánky, edukačné programy.

Použitá a odporúčaná literatúra

BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. – KRÍŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III*. K predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: *Přichází puberta*. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky. Vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať

konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou. Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička. V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy. Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

C I E L E

- upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Pravidelne si čistiť zuby.

Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe.

Stolovanie

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom

Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu. Jednoduchšie kartonážne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebijať,...

Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky.

Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie

Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce

Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.

Práca s drevom

Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu.

Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo.

Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vítať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatĺčené klince.

Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce s kovem

Zdokonaľiť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásov.

Práce z kože alebo koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Ošetrovať izbové rastliny - umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať plesň a mach.

Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.

Pracovať s kľúčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.

Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy.

Pestovať zemiaky - pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadiť, ošetrovať (kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burinou).

Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu).

Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim.

Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siat' semená kvetín do debničiek.

Presádzať kvetiny. Starat' sa o okrasné kry.

Práce v domácnosti

Hygiena domácnosti.

Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať.

Príprava pokrmov

Urobiť jednoduchý nákup.

Pripraviť raňajky - vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané.

Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú.

Čistiť zeleninu a zemiaky.

Šitie

Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu).

Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov.

Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov.

Háčkovanie.

Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

PROCES

Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Pozor na zranenie pri práci s pílkou, nebožiecom a plechovými pásmi.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie pracovného vyučovania je založené na prakticko-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, demonštrácia vysvetľovanie, rozhovor, beseda,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, konštrukčné práce, práce s rôznym materiálom, práce sebaobslužné, práce s náčiním...)
- metódy praktického precvičovania zručností a praktických návykov.

Z organizačných foriem viac využívať tímovú prácu pred frontálnou prácou, prácu vo dvojiciach a individuálnu prácu so žiakmi. Z hľadiska realizačných foriem využívať vyučovanie v dielňach, na školskom pozemku, cvičnej kuchynke, na vychádzkach a exkurziách.

UČEBNÉ ZDROJE

Stavebnice, školský pozemok, detské maľovanky, detská literatúra, encyklopédie, časopisy, multimediálna technika, pexeso, herbár, exponáty, umelé pieskovisko, papier, nožnice a iné pomôcky a materiály.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ

hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti. Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových. Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

Prehlbovať záujem o hudbu,

- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe.

OBSAH

Učenie sa piesní - Čierne oči choďte spať (ľudová); Po valašsky od zeme (ľudová); Červený kachel, biela pec (ľudová); Pri Prešporke na Dunaji (ľudová); Zjedzte ma vlčky, zjedzte (ľudová); Do hory ma poslali (ľudová); Prešporská kasáreň (ľudová); Chodíme, chodíme (ľudová); Anička, dušička, kde si bola (ľudová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné.

Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre - Hej, lepšie na doline (ľudová); Javor, javor vysoký si (ľudová) a iné.

Počúvanie skladieb - Zázračná muzika (J. Letňan); Pochod drevených vojakov (P. Čajkovskij); Keď sa vlci zišli (E. Suchoň) a iné.

Hudobno-pohybové hry a tance - Čížiček, čížiček (ľudová); Trebišovské dzivky (ľudová) a iné.

PROCES

V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo. Rytmizujú texty rečňovaniek a vyčítaniek, spievajú ich ako popevky na 2 - 3 tónoch. Žiaci vnímajú 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všímajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.

Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo - silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.

V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby.

Pohybom stvárňujú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok). Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Používané metódy na hodinách hudobnej výchovy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- didaktická hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem do popredia posúvame skupinovú, individuálnu a frontálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrazový a obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, audio nahrávky, hudobné nástroje, CD a DVD nosiče a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia. Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

CIELE

- Získať poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať.
- Rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať.
- Zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod..

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.

Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb.

Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka.

Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív.

Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbáť na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.

Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.

V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kaširovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí.

Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

PROCES

Postupne dopĺňame vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia - maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia. Vychádzame z regionálnych možností.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie výtvarnej výchovy je založené na činnostno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca - kreslenie, maľovanie, modelovanie, obkresľovanie, výtvarný program na IKT), návštevy výstav, galérií
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú, kooperačnú, (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrazový i obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, internet a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ aj slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015

na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5. ročník

Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná a športová výchova v špeciálnej základnej škole sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí. Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej a športovej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč. Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova uplatňujeme citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Snažíme sa podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

CIELE

- Osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených kmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.

- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry - gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany.

Akrobacia

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepmo na debne.

Trampolína

- Cvičenie obratnosti a rovnováhy. - Výskoky.
- Zoskoky.

Kladina - výška 1 m

- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.
- Rovnovážne polohy v postojoch.
- Zoskoky - priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.
- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.
- Osvojenie tanečného kroku polky, valčika.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry

Futbal - pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti

- Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou.
- Vhadzovanie lopty.
- Strelba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou.
- Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.
- Chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti

- Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, točením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho

spoluhrača.

- Strelba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky

- Ochrana a tvorba životného prostredia.

- Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

- Chôdza a beh v teréne.

- Dĺžka trasy 4 km.

- S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.

- Lezenie, podliezanie, preliezanie.

- Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním.

- Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhýbaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov).

- Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).

- Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ. - Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odbornotechnických vedomostí a zručností z turistiky

- Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.

- Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci

- Ošetrovanie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy

- Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

PROCES

Žiakov vedieme k pestovaniu vôle a cieľavedomosti, k získavaniu elementárnych zručností k poskytovaniu prvej pomoci a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie telesnej výchovy je založené na činnostno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné metódy, metódy výcviku, opakovania pohybov, intervalového tréningu, súťaženía, kontroly, evidencie, hodnotenia a klasifikácie, reedukačné, kompenzačné, rehabilitačné, viacnásobného opakovania, pohybového kontrastu, pasívneho pohybu, algoritmizácie.

Vyučovacie hodiny by mali byť inšpiráciou na osvojovanie pohybových zručností, aby si žiak osvojené poznatky preniesol do života.

Z organizačných **foriem** sa sústreďíme na hromadnú, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi, zachovávanie fair play, emocionality, kooperácie a vzájomnej pomoci pri telovýchovných chvíľkach, hodinách TEV, cvičeniach v prírode.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázkový i obrazový materiál, časopisy, vlastné pozorovanie, vlastné cvičenie, telocvičné náradie a náčinie a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia – variant B
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum platnosti	od 01.09.2016
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr.Olekšáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia - variant B

Vzdelávacia časť	Vyučovaci predmet	Príp	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2+1	2+ 1	3+ 1	3+ 1	3+ 1	3+ 1	3	3	3	3	28+ 6
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3+2	3+2	3	3	3	3	2+1	2+1	2+1	2+1	31+ 8
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1	1	1+2	1+2	1	1	1	1	1	1	8+ 8
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	31
	informatika								1	1	1	1	4
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická /náboženská výchova						1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4+ 1	4+ 1	5	5	5	5	48+2
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1+1	1	1	1	1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	11+ 7
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2+1	2+1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+1	22+ 11
Základ		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	225
Voliteľné hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
Spolu:		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	267

Poznámky:

- Vyučovacia hodina má 45 minút.
- Predmet pracovné vyučovanie bude v 5. ročníku vyučovaný v dvojhodinových celkoch alebo ako jedna hodina a bude delený na skupiny pre chlapcov a pre dievčatá.
- Predmet telesná a športová výchova bude v 5. ročníku delený pre dievčatá a pre chlapcov

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu B – 5. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín v 5. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné + voliteľné hodiny
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	3	1	4
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	3		3
	rozvíjanie grafomotorických zručností	1		1
Matematika a práca s informáciami	matematika	3		3
	informatika			
Človek a príroda	vecné učenie	2		2
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova	1		1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1
	výtvarná výchova	1	1	2
Zdravie a pohyb	telesná s športová výchova	2	1	3
Spolu		21	4	25

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 5. ročníku vzdelávacieho variantu B

Názov predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Slovenský jazyk a literatúra	4	132
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	3	99
Rozvíjanie grafomotorických zručností	1	33
Matematika	3	99
Etická/náboženská výchova	1	33
Vecné učenie	2	66
Pracovné vyučovanie	5	165
Hudobná výchova	1	33
Výtvarná výchova	2	66
Telesná a športová výchova	3	99
Spolu	25	825

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu sme brali do úvahy regionálnu polohu našej školy, zloženie žiakov, prostredie z ktorého prichádzajú ako aj materiálne-technické vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho programu doplnili nasledovne:

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

5. ročník

Slovenský jazyk a literatúra – 1 hod. týždenne

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Slovenský jazyk a literatúru sme rozšírili na opakovanie a upevňovanie učiva.

Pracovné vyučovanie - 1 hod. týždenne

Pracovné vyučovanie už svojou podstatou poskytuje priestor pre upevňovanie nadobudnutých samoobslužných a hygienických návykov, pre vytváranie a rozvoj poznávacích procesov, motorických i pracovných zručností. Na ich upevňovanie poslúži rozšírenie tohto predmetu.

Výtvarná výchova - 1 hod. týždenne

Výtvarné aktivity napomáhajú rozvíjať grafomotorické zručnosti a jemnú motoriku. Rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívnu a receptívnu zložku reči, a aj nonverbálnu formu komunikácie. Hodina výtvarnej výchovy vo variante B nepostačuje a preto bolo vhodné rozšíriť tento predmet o 1 hodinu.

Rekreačná telesná výchova - 1 hod. týždenne

V rámci telesnej a športovej výchovy sme sa rozhodli doplniť tento predmet rekreačnou telesnou výchovou. Okrem toho, že sa očakáva jej pozitívny vplyv na zdravotný stav žiakov,

najmä v období prudko sa rozvíjajúceho mladého organizmu, umožňuje sa im formou vychádzky spoznávať bezprostredné i širšie okolie školy, venovať sa športom vo voľnej prírode, zužitkovať zmysluplným pohybom prebytočnú energiu, navštevovať telovýchovné zariadenia v meste, rozširovať ich vedomosti a praktické zručnosti z dopravnej výchovy, prvej pomoci a turistiky.

Učebné osnovy

5. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových. Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzná učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

CIELE

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka,

- vedieť čítať slová s dvojhĺaskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým porozumením,
- vedieť si vypočítať text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.

O B S A H

Čítanie

- Nácvič čítania písmen k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R.
- nácvič čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami. Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh

- Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku,
- využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii,
- využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priradovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti.

Písanie

- Nácvič písania písmen nacvičovaných v čítaní,
- zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní,
- nácvič správneho používania dĺžňa pri zápise slabík, slov.

PROCES

Učíme žiakov počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšame sa o jednoduchú dramatizáciu (s plošnými bábkami, s maňuškami), prípadne ilustráciu počutého príbehu. Pozorného detského poslucháča vychovávame aj prostredníctvom návštevy detského bábkového divadla. Prostredníctvom zážitkov, ktoré literatúra poskytuje, upevňujeme citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevahu používaných metód tvoria:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)metódy samostatnej
- práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom)
- situačné metódy

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na individuálnu prácu so žiakmi pred frontálnou.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, encyklopédie, obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, CD a DVD nosiče, počítačové programy, pracovné listy, detská literatúra.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5. ročník

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet rozvíja reč, ako prostriedok vzájomnej ľudskej komunikácie, poznávania a myslenia je špecificky ľudská schopnosť. Môže sa vyvíjať len v prostredí poskytujúcom správny rečový vzor a príležitosť aktívnej rečovej komunikácie. Zo začiatku sa komunikácia žiakov realizuje formou didaktických hier, najlepšie v prirodzenom prostredí, na vychádzkach, na ihrisku a pri manipulácii so skutočnými predmetmi. Od živej skutočnosti sa prechádza k modelom a k obrazom. Pri týchto činnostiach sa využívajú didaktické hry, hračky a pomôcky určené pre špeciálne školy. Z hľadiska utvárania a rozširovania aktívnej slovnej zásoby je dôležité, aby malo dieťa možnosť poznávať okolitý svet, získavať množstvo zážitkov a tieto skúsenosti a zážitky slovne vyjadriť. Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikačnej schopnosti žiaka podieľajú aj všetky vyučovacie predmety.

CIELE

- nacvičovať sociálne verbálne rutiny,
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.
- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka.

OBSAH

Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).

Komentovanie vlastnej činnosti.

Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované, verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené.

Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, bez akéhokoľvek pomocného podnetu.

Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie),

Reakcia na otázku: „Čo máš?“, (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Mám ceruzku a pero a gumu.“),

Aplikácia: „Čo mám.“ – v rozhovore.

Ukázať, predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejavíť spokojnosť, záujem.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete slovenský jazyk a literatúra a vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na stanici a pod.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu,
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom)
- situačné metódy.

Z organizačných foriem uprednostníme individuálnu prácu so žiakmi pred frontálnou.

UČEBNÉ ZDROJE

Knihy, encyklopédie, časopisy, edukačné programy, audio nahrávky, hudobné nástroje, CD a DVD nosiče, počítačové programy, pexeso.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospěchu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5. ročník

Rozvíjanie grafomotorických zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Psychomotorický vývoj dieťaťa tiež dobre podporujú aj hry so stavebnicami. Rozvíjajú súčasne motorické, zmyslové i poznávacie funkcie. Kultivujú technické myslenie, formujú tvorivosť a priestorovú predstavivosť, sústredenie a presnosť. Pri získavaní pracovných a technických zručností si dieťa postupne zdokonaľuje koordináciu jemnej motoriky vyžadujúcu svalovú činnosť rúk – ich drobné svalstvo.

CIELE

- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

OBSAH

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

PROCES

Vytvárame priestor, kde si žiak môže horšie zvládnuté tvary precvičiť. Počet a poradie písmen môže učiteľ meniť podľa individuálnych schopností žiakov. Naďalej uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky a zaraďujeme uvoľňovacie cviky. Žiak, ktorý nie je schopný zvládnuť písaný tvar písma, pokračuje v nácviku písania veľkých tlačených písmen.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Rozvíjanie grafomotorických zručností je založené na precvičovaní jemnej motoriky rúk a jemnej motoriky prstov.

Nadobudnutie prvých skúseností s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy, zvládnutie prípravných cvikov pri písaní. Vhodné je používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačný rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce

- metódy opakovania a precvičovania motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- demonštračné metódy
- metódy viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová.

Vyučovacie hodiny rozvíjania grafomotorických zručností by mali pripraviť žiaka na zvládnutie prípravných cvikov na písanie.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovný list, pracovný zošit, detské časopisy, písacie tabuľky, výučbové programy, maľovánky.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

5.ročník

M a t e m a t i k a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslíc.

Rozklad čísel v obore do 20.

Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti.

Sčítovanie a odčítavanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítovania a odčítavania v obore do 20.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník,

Valec – priradovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie a početové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.

Rozklad čísel – využívame predmety, ktoré sú žiakom známe, napr. skutočné peniaze.

Na nácvik početových výkonov využívame jednoduché situačné úlohy.

Žiaci sa zdokonaľujú v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec .

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu
- metódy logického postupu (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, porovnávanie)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom)
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem využijeme frontálnu, individuálnu a samostatnú prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, cvičebnice, pracovné zošity, počítačové programy, didaktické obrazy, modely a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

V e c n é u č e n i e

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

C I E L E

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- naďalej prehľbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

O B S A H

Škola a okolie školy

Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.

Orientácia v okolí školy.

Orientácia v čase a priestore

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni.

Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.

Určenie času: podľa hodín.

Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.

Príroda

Ročné obdobia v prírode.

Jeseň

Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.

Odlietanie vtákov.

Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využite.

Zima

Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz.

Listnaté a ihličnaté stromy.

Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat.

Bezpečnosť pri hrách na snehu.

Jar

Pozorovanie zmien počasia na jar.

Charakteristické prejavy počasia na jar.

Jarné práce – na poli, v záhrade.

Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety.

Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod.

Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné.

Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.

Leto

Pozorovanie zmien v prírode v lete.

Typické letné práce na poli - žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena.

Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.

Jedlé a jedovaté huby.

Správanie sa v prírode.

Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.

Starostlivosť o zdravie

Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele.

Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.

Utvrdenie základných hygienických návykov.

Zdravie a choroba.

Zdravá výživa.

Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.

Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.

Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.

Rodina, obec

Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.

Príbuzný – známy.

Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.

Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.

Správanie sa v obchode pri nákupe.

Návšteva obchodného centra, strediska.

Názov obce, ulice školy, bydliska, atď'...

Poznávanie okolia obce, vychádzky.

Pozorovanie krajiny v okolí obce.

PROCES

Pri učive o listnatých a ihličnatých stromoch precvičujeme rozoznávanie už prebratých stromov (breza, lipa, vrb, topoľ, smrek, borovica) a prehľbujeme poznatky o nich. Učítelia oboznamujú žiakov s tými izbovými rastlinami, ktoré sa v škole pestujú.

Podľa miestnych podmienok sa žiaci v rámci exkurzie zúčastňujú pozorovania práce ľudí v jednotlivých povolaniach. Pozorujú prostredie, kde sa chová dobytok.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby,
- metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania,
- metóda individuálneho prístupu
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom)
- situačné metódy.

Z organizačných foriem sa sústreďme na individuálnu prácu so žiakmi pred frontálnou a samostatnú prácu. Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy / autorka- Mgr. Eva Rosskopfová Vecné učenie pre 1., 2., 3.ročník ŠZŠ / knihy, encyklopédie, časopisy, výučbové programy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

E t i c k á v ý c h o v a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú

orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

C I E L E

- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učí sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

O B S A H

Úvodná hodina

Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu etická výchova.

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod..

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, ...).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí.

Prošba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponížovania seba samého.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedeckých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie

Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerat' striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.

Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznať svoje slabé a silné stránky

Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebaopoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.

Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Tvorivé myslenie žiakov

Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Riešenie problémov

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

V. Etické aspekty ochrany prírody

Životné prostredie

Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

PROCES

Učíme žiakov uvedomovať si hodnoty rodiny, vedieť vyjadriť, čo sa im na ich rodine najviac páči, čo by mohli urobiť pre lepšie vzťahy v rodine. Vedeť ich ku kultivovanému správaniu voči osobám iného pohlavia, uvedomovaniu si svojej sexuálnej identity, chápaniu hodnoty priateľstva a lásky. Všetky aktivity na hodinách etickej výchovy realizujeme so zreteľom na mentálnu úroveň žiakov.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Pri vyučovaní etickej výchovy využívame aj niektoré z uvedených metód:

- slovné metódy (dialóg, diskusia, rozprávanie, rozhovor)
- zážitkové (skúsenostné) metódy (hra, dramatizácia, hranie roly)
- učenie posilňovaním žiaduceho správania
- učenie disciplinovaním (zákaz, trest, obmedzenie)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Ako základná organizačná forma sa využíva sedenie v kruhu, práca vo dvojiciach, samostatná práca.

UČEBNÉ ZDROJE

Detská literatúra, obrázky, pracovné listy, časopisy, DVD, audio nahrávky, detské omaľovánky, edukačné programy.

Použitá a odporúčaná literatúra

BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. – KRÍŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III*. K predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: *Přichází puberta*. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

C I E L E

- zvyšovať samostatnosť pri základ. hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov.

Používanie kešky na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.

Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov.

Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.

Práce v domácnosti

Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov.

Utieranie prachu.

Utieranie a umývanie podlahy.

Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.

Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.

Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.

Zložitejšie prestieranie k stolovaniu – plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.

Umývanie a utieranie riadu.

Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky.

Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.

Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.

Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov.

- Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.
- Namotávanie vlny a špagátu na kľbko.
- Viazanie uzla a mašličky.
- Navliekanie koralov podľa vzoru.
- Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.
- Splietanie bužírky, špagátu, vlny.

Práce s papierom

- Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera.
- Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.
- Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúl.
- Oblepovanie predmetov papierom.
- Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.

Práce s drevom

- Opracovanie povrchu dreva brúsnyim papierom.
- Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
- Úprava dreva pilníkom.

Montážne a demontážne práce

- Spájanie špagdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom.
- Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrútkovaním.
- Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrútkovaním.
- Skladanie puzzle a mozaiky.

Pestovateľské práce

Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.

Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.

Siatie do riadkov a jamiek.

Pozorovanie klíčenia semien.

Pestovanie kvetín.

Pletie záhonov.

PROCES

Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá. Nakoľko sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky žiakov, vyučujúci to zohľadňuje pri výbere úloh v jednotlivých činnostiach. Ustavične opakujeme názvy pracovných nástrojov a učíme žiakov poznať ich funkciu. V praktických činnostiach oboznamujeme žiakov s vlastnosťami dreva a porovnávame ich s vlastnosťami papiera, kartónu a látky.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevažne používané metódy :

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým a pracovným materiálom)
- aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, didaktická montáž a demontáž)
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi. Z hľadiska realizačných foriem využívať hodiny v dielni, na školskom pozemku, v kuchynke a vychádzky

UČEBNÉ ZDROJE

Detské encyklopédie, detské časopisy, ilustrácie, predlohy, modely, prírodniny.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5. ročník

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej

kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

C I E L E

- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.
- viesť žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,
- rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,
- oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

O B S A H

Vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.

Počúvanie jednoduchých detských piesní (rôzny žáner).

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,

Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii dieťaťa).

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dlhých tónov.

Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky.

Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

P R O C E S

Učíme žiakov tvoriť ľahký tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať a čisto intonovať. V hudobných činnostiach vychádzame z individuálnych schopností žiakov. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk klavíra, huslí. Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby, nejde o presný nácvik ľudových tancov. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Používané metódy na hodinách hudobnej výchovy:

- špecifické metódy (metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia 100
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrazový a obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, internet, audio nahrávky, hudobné nástroje, CD a DVD nosiče, počítačové programy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázkov, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5. ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná a športová výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôbovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.
- Kresba ľudskej postavy.
- Koláž – textil, papier a dokresľovanie – dekoratívny motív.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby)

- Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby.
- Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov.
- Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj – trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit)

- Modelovanie v piesku.
- Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.
- Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.
- Dotváranie modelu iným drobným materiálom.
- Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné.

PROCES

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevažne používané metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, dialóg o ilustrácii a umeleckom diele, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie manipulácia s predmetmi)
- metódy samostatnej práce a individuálneho prístupu pri samostatnej práci
- logické metódy (abstrahovanie)
- emocionálne pozorovanie
- hra s farbou ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi – experimentovanie a samostatnú tvorivú činnosť.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi – experimentovanie a samostatnú činnosť. Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojáčky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

UČEBNÉ ZDROJE

Ukážky výtvarného umenia, umelecká tvorby pre deti, predlohy, ilustrácie kníh a časopisov pre deti, detské encyklopédie, detské časopisy, filmy, IKT.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5 .ročník

Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypii a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,

- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

C I E L E

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
- generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizáčnej schopnosti.

O B S A H

Zdravotné cviky

Posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Návčik rytmickej chôdze (tlieskanie, bubnovanie a pod.). Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Návčik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. Návčik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.

Beh – prehlbovanie návčiku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom, beh v danom tempe, vybehnutie na daný signál: zo stoja.

Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo i striedavo, poskoky daným smerom, poskoky do kola (okolo predmetu na zemi), skok cez čiaru, lano položené na zemi, preskok napnutej gumy max. do výšky 20 cm, zoskok

z výšky 20 – 30 cm na mäkkú podložku do drepu, nácvik skoku do diaľky.

Lezenie – upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédka debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spúšťanie sa na kĺzačke.

Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lopty do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami.

Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľáčmo, z kľaku drep a stoj, prechod po lavičke s obratom, v sede, prípadne v ľahu vzad zdvíhanie plnej lopty.

Základy akrobatických cvičení

Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami. Nácvik kotúľa vpred zo širokého stoja rozkročného. Sezónne činnosti V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, prípadne šmýkanie, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami.

Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu (zvýraznený rytmus). Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Utvrďovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.

PROCES

Aktivity sú zamerané na rozvoj rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov. Výber telovýchovných aktivít je taktiež zameraný na upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností jednotlivých žiakov, doteraz vykonávaných pohybových aktivít a na ich rozširovanie.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevahu používaných metód tvoria:

- špecifické metódy (metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie ,ukážka)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, popis)
- metódy rozvoja pohybových schopností
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania zručností

Z organizačných foriem sa sústreďme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi. Hodiny realizovať v telocvični, na školskom ihrisku a v okolí školy.

K ďalším organizačným formám patria:

- turistické vychádzky

- školské športové súťaže
- záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním.

U Č E B N É Z D R O J E

Športové náradie a náčinie, audio nahrávky, DVD nosiče, obrazový a obrázkový materiál, návšteva športovísk v meste, možnosti ponúkané voľnou prírodou.

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia – variant C
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum platnosti	od 01.09.2016
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr.Olekšáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia - variant C

Vzdelávacia časť	Predmet/ročník	Prip	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej zručností	4	4	4	4	4	3+1	3+1	3	3	3	3	38+2
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	18
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	2	2	2+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	15 + 8
Matematika a informatická výchova	matematika	2+1	2+2	2+2	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	22 + 13
	informatika								0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	2 + 2
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Človek a hodnoty	etická /náboženská výchova								1	1	1	1	4
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	3	3	3	2,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5	27 + 2
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11 + 1
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33
Základ		18	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	192
Voliteľné hodiny		2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	28
Spolu:		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	220

Poznámky:

- Predmet pracovné vyučovanie bude v 5. ročníku vyučovaný v dvojhodinových celkoch alebo ako jedna hodina.
- Predmet zdravotná telesná výchova bude vyučovaný podľa časovo – tematických plánov v telocvični, exteriéri alebo v relaxačno – rehabilitačnej učebni.

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu C – 5. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín v 5. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné voliteľné hodiny
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	3	1	4
	rozvíjanie sociálnych zručností	2		2
	rozvíjanie grafomotorických zručností	1	1	2
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	1	3
	informatika			
Človek a príroda	vecné učenie	1		1
Človek a hodnoty	etická/ náboženská výchova			
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	3		3
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1
	výtvarná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3		3
Spolu		17	3	20

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 5. ročníku vzdelávacieho variantu C

Názov predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	132
Rozvíjanie sociálnych zručností	2	66
Rozvíjanie grafomotorických zručností	2	66
Matematika	3	99
Vecné učenie	1	33
Pracovné vyučovanie	3	99
Hudobná výchova	1	33
Výtvarná výchova	1	33
Zdravotná telesná výchova	3	99
Spolu	20	660

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu sme brali do úvahy regionálnu polohu našej školy, zloženie žiakov triedy, ich stupeň postihnutia, prostredie z ktorého prichádzajú ako aj materiálo-technické vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho programu doplnili nasledovne:

5. ročník

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti -1 hod. týždenne

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína každým predmetom výchovy a vzdelávania, rozširuje funkčnú komunikáciu žiakov. Doplnenie slovenského jazyka o predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti je zaradené najmä z dôvodu odstránenia či zmiernenia možného narušenia komunikačných schopností vplyvom rôznych faktorov a eliminovania edukačných nedostatkov, ktoré z neho vyplývajú.

Rozvíjanie grafomotorických zručností - 1 hod. týždenne

Predmet rozvíjanie grafomotorických zručností doplníme o 1 hodinu týždenne z dôvodu upevnenia získaných zručností, osvojených grafomotorických pravidiel, zdokonaľovania písomného prejavu. Tým budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Matematika - 1 hod. týždenne

Po skúsenostiach z vyučovania matematiky vo variante C sme sa rozhodli rozšíriť predmet matematika o 1 vyučovaciu hodinu týždenne najmä preto, lebo žiaci potrebujú častejšie opakovanie a upevňovanie získaných poznatkov a zručností v oblasti matematických operácií.

Učebné osnovy

5. ročník

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči. Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie. Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený. Obsah vyučovacieho predmetu RKS je rámcový. Postupuje sa v súlade so zákonitostami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

CIELE

- rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb symbolmi,
- vyjadrovať potrebu nasýtiť hlad a smäd prostredníctvom komunikačného symbolu na úrovni primeranej porozumeniu nezávisle na situačnom kontexte,
- spontánne komunikovať hygienické potreby, nezávisle na situačnom kontexte,
- zlepšovať schopnosť abstrakcie používaných komunikačných prostriedkov,
- vedieť čítať jedno a dvojslabičné slová pozostávajúce z nacvičovaných písmen,
- podieľať sa na reprodukcii textu – vedieť odpovedať na otázky k vypočítanému textu alebo vybrať na jej základe správny obrázok.

OBSAH

Vyjadrovanie širokého repertoáru potrieb ukazovaním na symboly úrovne adekvátnej úrovni myslenia žiaka;

Zámerné modelovanie situácií evokujúcich vyjadrenie určitých potrieb, s cieľom prejavovať spontánne bežné fyziologické potreby - nezávisle na komunikačnej situácii (vyradiť z denného režimu symboly aktivít: jesť, WC a pod.); využívanie neverbálnej komunikácie s dieťaťom aj na plánovanie najbližších aktivít (spôčiatku aktuálneho dňa, ďalšieho dňa, postupne vzdialenejšieho časového úseku).

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Čítanie a písanie hlások a písmen e, i, o, u. Slabiky ma, me, mi, mo, mu.

Skladanie slabík do slov. Čítanie dvojslabičných slov. Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy.

Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami.

Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom, vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom,

Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania, samostatný výber a priradovanie slov k ilustráciám súvisiacich s prečítaným textom.

Nácvik písania nových písmen zo zložky čítanie, opakovanie a utvrdzovanie písania písmen a slabík, slov doteraz vyučovaných, ich odpisovaním podľa predpísaného vzoru.

PROCES

Pri písaní písmen a slov žiak píše písané tvary písmen len v prípade, že to zvláda bez väčších problémov, v prípadoch, kde písanie písaných tvarov písmen je pre žiaka komplikáciou, upúšťa sa od neho.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- modifikované vyučovacie metódy
- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej organizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu
- metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.
- Pri písaní písmen a slov žiak píše písané tvary písmen len v prípade, že to zvláda bez väčších problémov, v prípadoch, kde písanie písaných tvarov písmen je pre žiaka komplikáciou, upúšťa sa od neho.

Z organizačných foriem sa sústreďme na individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, omaľovánky, IKT technika, hračky, modely, CD, DVD, odborná literatúra, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Rozvíjanie sociálnych zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

C I E L E

- rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny detí,
- byť samostatnejší spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými deťmi
- učiť sa vedomosti o sebe samom a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom,
- rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého dieťaťa.

O B S A H

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým, aj inými deťmi.

Učiť sa základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa dieťa volá, kde býva, kedy sa narodilo, či má súrodenca atď.).

Osvojovanie si základných pravidiel spoločenského správania sa (prosba, pozdrav, ospravedlnenie).

Starostlivosť o obľúbené hračky.

P R O C E S

Neustále vedieme žiakov k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb. Rozvíjame schopnosť žiaka spolupracovať s ostatnými a v priebehu celého roka, učíme ich uplatňovať vhodné spôsoby správania a komunikácie v rôznych situáciách a rozlišovať prejavy nevhodného správania. Naďalej odstraňujeme zlozvyky.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Prevahu používaných metód tvoria:

- modifikované vyučovacie metódy
- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda

optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu

- metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, pracovné listy, knihy, leporelá, časopisy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Rozvíjanie grafomotorických zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej používanej učebnice. Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov.

CIELE

- vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

OBSAH

Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi.

Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka.
Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.
Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: a, e, i, o, u.
Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru.
Nacvičovanie písania slabík ma, me, mi, mo, mu.
Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného v predmete čítanie.

PROCES

Neustále upevňujeme smerovú orientáciu na stránke a v riadku a základné hygienické návyky spojené s písaním.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie je založené na grafomotorickom princípe , preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- metódy samostatnej práce od obkresľovania po napodobňovanie písania
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí, pozitívneho hodnotenia

Z organizačných **foriem** sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a hlavne individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, knihy, detské časopisy, výučbové programy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

M a t e m a t i k a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.

Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne. Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

C I E L E

- tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchnými materiálmi,
- poznať farby,
- orientovať sa v priestore,
- pochopiť množstvo 5,
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

O B S A H

- porovnávanie predmetov podľa vlastností,
- triedenie predmetov podľa vlastností,
- vzťahy: väčší – menší,
- orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo,
- číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5,
- priradovanie predmetov k číslu 5,
- priradovanie čísla 5 k predmetom,
- kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.

P R O C E S

Žiaci si utvrdzujú získané vedomosti, vytvárajú skupiny z rozličných predmetov podľa danej vlastnosti, oboznamujú sa s tvarmi a povrchnými materiálmi, učia sa kresliť kruh, štvorec a obdĺžnik podľa predlohy. Manipuláciou s predmetmi sa učia pochopiť množstvo 5, priradiť ho k číslu a naopak. Učia sa pravo-ľavej orientácii (návrat vzhľadom k osobe žiaka).

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Prevažne používaných metód tvoria:

- metódy logického postupu (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, porovnávanie)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom a s využitím techniky)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na individuálnu prácu so žiakmi. Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnica, pracovné listy, omaľovánky, IKT technika, hračky, modely, CD, DVD, odborná literatúra, obrázkové systémy, piktogramy, systémy používajúce multimediálnu techniku.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospachu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Vecné učenie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

– poznať osobné údaje blízkych ľudí,

- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

O B S A H

Základná orientácia

- Mená príbuzných.
- Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý.
- Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni.
- Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore.
- Spoznávanie najbližšieho okolia školy.
- Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných častí svojho tela na iných.

Poznávanie prírody

- Zmeny v prírode podľa ročných období.
- Zmeny počasia podľa ročných období.
- Ďalšie domáce zvieratá.
- Ďalšie voľne žijúce zvieratá.
- Niektoré voľne žijúce vtáky.
- Izbové a lúčne kvety.
- Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách

- Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.
- Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo.
- Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou.
- Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla.
- Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo.
- Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu.
- Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné.
- Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu.
- Spoločná návšteva zdravotného strediska.
- Spoločná návšteva lekárne.

PROCES

Upevňujeme schopnosť žiakov rozlišovať vek u rodinných príslušníkov a ich rolu, orientovať sa v škole a najbližšom okolí, dokázať upozorniť na svoje zdravotné ťažkosti v rámci individuálnych možností.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie vecného učiva je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných **foriem** sa sústredíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a hlavne individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, omaľovánky, IKT technika, hračky, modely, CD, DVD, odborná literatúra, obrázkové systémy, piktogramy, systémy používajúce multimediálnu techniku.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania. Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál. V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri

zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť. Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj. Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo. Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov. Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby. Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu.

C I E L E

- zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- poznávať pracovné náradie.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.

Hygiena na WC, splachovanie.

Mužské a ženské WC – rozlíšenie.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou.
Osvojiť si rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.
Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.
Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou.
Používanie zipsu, patentov.
Osvojenie si základných stravovacích návykov.
Samostatné používanie lyžice pri jedle.
Používanie naberačky.
Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl.

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.
Odkladanie predmetov na určené miesto.
Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.
Používanie ramienka na šaty.
Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou.
Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou.
Zametanie a utieranie podlahy.
Pozbieranie odpadkov do koša.
Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.
Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou.
Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni.
Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto.
Utieranie a umývanie stola. Natieranie na chlieb.
Umývanie ovocia a zeleniny.
Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou.
Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni

Skladanie, prekladanie a lepenie papiera.
Rozkladanie a skladanie škatúľ.
Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní.
Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti.
Montážne a demontážne práce so skladačkami.
Oboznámenie sa s náradím: kliešte.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť a rozširujú si jednoduché pracovné zručnosti v domácnosti a v dielni. Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevažne používané metódy :

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým a pracovným materiálom) aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, demonštrácia dvojrozmerných pomôcok – obrazy, schémy, televízia, film, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, didaktická montáž a demontáž)

- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem viac prácu vo dvojiciach a individuálnu prácu so žiakmi. Z hľadiska realizačných foriem využívať vyučovanie na školskom pozemku, cvičnej kuchynke, na vychádzkach a exkurziách.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné techniky, školský pozemok, stavebnice, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku, návštevy predajní, služieb.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

OBSAH

Počúvanie jednoduchých piesní (rôzny žáner, vo veľkej miere závislý od individuálnych osobitostí každého dieťaťa),

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.

Jednoduché hry so spevom.

Nácvik jednoduchých piesní a riekaniek s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Nacvičujeme správne dýchanie a artikuláciu pri speve, počúvanie spevu a hry na hudobné nástroje.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Používané metódy na hodinách hudobnej výchovy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)

- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- didaktická hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem do popredia posúvame skupinovú, individuálnu a frontálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Hudobný a obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, audio nahrávky, detské hudobné nástroje, CD a DVD nosiče.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

OBSAH

Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti, vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy. Prírodné materiály dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtlačujú, vtláčajú do vhodných materiálov, nalepujú, prenášajú na plochy.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha.
- Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

- Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie.
- Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

- Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov.
- Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľka, valček, placka.
- Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky a iné.

PROCES

Pomáhame žiakom rozpoznávať a pozorovať farby, tvary a objekty. Učíme ich zvládnuť najzákladnejšie zručnosti pre vlastnú tvorbu.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie výtvarnej výchovy je založené na činnostno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca - kreslenie, maľovanie, modelovanie, obkresľovanie, výtvarný program na IKT), návštevy výstav, galérii
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných **foriem** sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú, kooperačnú, (v podobe didaktických hier) a hlavne individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Výtvarné diela, knihy, obrázkový materiál, systémy používajúce multimediálnu techniku.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

5.ročník

Zdravotná telesná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,

- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

C I E L E

- zvyšovanie samostatnosti pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvoj verbálnych schopností vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- učenie prijímaniu pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

O B S A H

Pohybové hry, zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.

Riekanky, detské pesničky spojené s pohybom, resp. rolové hry, kontaktné hry, ..

Loptové hry.

Aktivity na cvičenie rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

P R O C E S

Žiakov učíme vnímať a ovládať časti tela a rozvíjať základné pohybové zručnosti podľa individuálnych možností.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Vyučovanie telesnej výchovy je založené na činnostno-zážitkovom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné metódy, metódy výcviku, opakovania pohybov, intervalového tréningu, súťažená, kontroly, evidencie, reedukačné, kompenzačné, rehabilitačné, viacnásobného opakovania, pohybového kontrastu, pasívneho pohybu, algoritmizácie.

Vyučovacie hodiny by mali byť inšpiráciou na osvojovanie pohybových zručností, aby si žiak osvojené poznatky preniesol do života.

Z organizačných **foriem** sa sústreďíme na hromadnú, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi, zachovávanie fair play, emocionality, kooperácie a vzájomnej pomoci pri telovýchovných chvíľkach, hodinách TEV, cvičeniach v prírode. Hodiny realizujeme v cvičebni školy, na školskom ihrisku, v okolí školy, v prírode a iných športoviskách.

UČEBNÉ ZDROJE

Audio nahrávky, relaxačné cvičenia, vychádzky, návšteva športovísk v meste, možnosti ponúkané voľnou prírodou.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.